

STORTINGET

Innst. 471 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:162 S (2024–2025)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om
Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Mimir Kristjánsson, Sofie Marhaug, Freddy André
Øvstegård, Sigrid Zurbuchen Heiberg og Olaug
Vervik Bollestad om erstatning til overlevende og
etterlatte etter Alexander L. Kielland-ulykken

- Fellesforbundet
- SAFE fagforbund
- Forbundet Styrke
- NITO.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på
stortinget.no.

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere en egen erstatningsordning for de overlevende og etterlatte etter Alexander L. Kielland-ulykken.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 8. april 2025 om statsrådens vurdering av forslaget. Statsrådets svarbrev av 25. april 2025 følger vedlagt.

Som ledd i komiteens behandling av representantforslaget ble det 30. april 2025 avholdt åpen høring i saken. Følgende organisasjoner deltok på høringen:

- Kielland-nettverket
- Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS)
- Universitetet i Stavanger

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tone E. Berge Hansen, Per Vidar Kjølmoen, Torbjørn Vereide og Bente Irene Aaland, fra Høyre, Henrik Asheim, Anna Molberg og Aleksander Stokkebø, fra Fremskrittspartiet, Alf Erik Bergstøl Andersen og Dagfinn Henrik Olsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstøl og lederen Freddy André Øvstegård, fra Senterpartiet, Stian Bakken, og fra Rødt, Emma Watne, viser til Representantforslag 162 S (2024–2025) fra representanter fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti om erstatning til overlevende og etterlatte etter Alexander L. Kielland-ulykken.

Komiteen viser til forslaget om at regjeringen skal etablere en egen erstatningsordning for de overlevende og etterlatte etter Alexander L. Kielland-ulykken.

Komiteen viser til at kantringen av boligplattformen Alexander L. Kielland 27. mars 1980, der 123 av de 212 menneskene som var om bord, mistet livet, er den største industrielle ulykken som har rammet Norge.

Komiteen viser til at det etter ulykken ble nedsatt en granskingskommisjon fra myndighetenes side som gransket ulykken i to runder.

I 2019 ba Stortinget Riksrevisjonen om å undersøke hvordan myndighetene har ivarettatt sitt ansvar i forbindelse med ulykken.

Komiteen påpeker at granskningene har avdekket betydelige svakheter når det gjaldt beredskap, opplæring, ansvars plassering, regulering og myndighetsoppfølging.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, påpeker samtidig at Riksrevisjonens undersøkelser viser at myndighetene har gjort en grundig jobb med å utrede sikkerhetstiltak, følge opp svakheter og bedre sikkerheten på flyttbare innretninger til havs.

Flertallet viser til at det i 1980, i regi av Philips Petroleum og Stavanger Drilling, ble gjennomført erstatningsoppgjør med etterlatte og overlevende etter Alexander L. Kielland-ulykken, der etterlatte ektefeller etter omkomne arbeidere mottok en kompensasjon tilsvarende ca. 49 G, mens overlevende arbeidere fikk en erstatning som ble fastsatt med utgangspunkt i skaden.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Høyre, viser til at Kielland-ulykken var en katastrofe som rammet mange mennesker. Det har derfor vært riktig å gjennomføre to uavhengige granskinger av saken, og det var på sin plass at regjeringen og Stortinget beklaget for mangelfull oppfølging av ofrene og etterlatte i 2021.

Dette flertallet merker seg at det siden den gang har kommet en ny forskningsrapport: «Empirisk undersøkelse av myndighetenes oppfølging av ansvar etter Alexander L. Kielland-ulykken».

Dette flertallet ber regjeringen vurdere den nye kunnskapen som har kommet siden kontroll- og konstitusjonskomiteens forrige behandling. Det er også naturlig at Riksrevisjonen vurderer om det er funn i rapporten som endrer på deres tidligere konklusjoner og stiller saken i et annet lys.

Dette flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber Riksrevisjonen, med bakgrunn i forskningsrapporten 'Empirisk undersøkelse av myndighetenes oppfølging av ansvar etter Alexander L. Kielland-ulykken' gjøre en vurdering av om det foreligger nye momenter som endrer konklusjonene fra Riksrevisjonens forrige granskning.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser samtidig til at det fortsatt gjøres mye forskningsarbeid knyttet til selve ulykken og spørsmål-

et om myndighetenes ansvar, samt oppfølgingen av overlevende og etterlatte, for eksempel «Empirisk undersøkelse av myndighetenes oppfølging av ansvar etter Alexander L. Kielland-ulykken» og «Studie om overlevende og pårørende etter Alexander L. Kielland-ulykken» (Bækkelund, H. m.fl. 2024.. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress).

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at Alexander L. Kielland-ulykken er norgeshistoriens største industriulykke og kostet 123 mennesker livet. Bare 89 av de 212 som var om bord, overlevde. Langs hele kysten bærer hundrevis av familier med seg sårene etter ulykken den dag i dag.

Disse medlemmer vil understreke at staten i tillegg til sitt overordnede ansvar for helse, miljø og sikkerhet på norsk sokkel også hadde et direkte medansvar for Kielland-ulykken. I forkant av ulykken var det gitt en rekke dispensasjoner som aldri burde vært gitt. Blant annet ble Kielland-plattformen brukt som boligkvarter, selv om den aldri hadde blitt godkjent som boligrigg.

Videre vil disse medlemmer understreke at staten sviktet i etterforskningen og oppfølgingen av ulykken.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til dokumentasjonsprosjektet «Empirisk undersøkelse av myndighetenes oppfølging av ansvar etter Alexander L. Kielland-ulykken» fra forskere ved Universitetet i Stavanger, som dokumenterer hvordan myndighetene ønsket å legge lokk på Kielland-saken av hensyn til videre opptrapping av petroleumsvirksomheten på norsk sokkel.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser også til hvordan myndighetene sviktet i oppfølgingen av de etterlatte og overlevende etter Kielland-ulykken, slik det blir grundig dokumentert i «Studie om overlevende og pårørende etter Alexander L. Kielland-ulykken», utgitt av Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. Videre viser disse medlemmer til Riksrevisjonens Dokument 3:6 (2020–2021), der det slås fast at myndighetene sviktet de overlevende og etterlatte etter Alexander L. Kielland-ulykken. Rapporten førte til at ofrene etter ulykken fikk en beklagelse fra et samlet Storting i 2022.

Disse medlemmer mener at myndighetene sviktet både i forkant av ulykken, i granskningen av ulykken og i oppfølgingen av ofrene. På bakgrunn av dette mener disse medlemmer at ofrene etter Kielland-ulykken er verdige erstatning på lik linje med andre grupper som har ofret liv og helse på sokkelen, slik som nordsjødykkerne og oljepionerene. Disse medlem-

mer finner det uforståelig at Kielland-ofrene som den eneste av disse tre gruppene skal stå uten noen form for erstatning fra det offentlige.

Disse medlemmer vil trekke frem og berømme innsatsen som Kielland-nettverket av overlevende og etterlatte har gjort for å skape rettferdighet for ofrene etter norgeshistoriens største industriulykke. Disse medlemmer viser til at alle større fagforeninger på sokkelen, Fellesforbundet, Styrke, Safe og Nito, stiller seg bak Kielland-ofrenes krav om erstatning.

Disse medlemmer vil understreke at Stortinget aldri tidligere har tatt stilling til erstatningsspørsmålet etter Kielland-ulykken. Da kontroll- og konstitusjonskomiteen behandlet Riksrevisjonens Dokument 3:6 (2020–2021), tok Stortinget stilling til spørsmål om ny gransking av ulykken. Disse medlemmer viser til at de overlevende og etterlatte i Kielland-nettverket ikke lenger etterlyser en ny gransking etter funnene som er gjort i dokumentasjonsprosjektet «Empirisk undersøkelse av myndighetenes oppfølging av ansvar etter Alexander L. Kielland-ulykken». I stedet etterlyser nettverket en økonomisk erstatning på lik linje med den som har blitt gitt til nordsjødykkerne og oljepionerene.

Disse medlemmer vil minne om at olje- og gassnæringen har vært svært lønnsom for Norge. Samtidig har den kostet hundrevis av mennesker både liv og helse, 123 av dem da Kielland-plattformen kantret. Slik disse medlemmer ser det, har staten et overordnet ansvar for menneskeliv som går tapt på sokkelen. Disse medlemmer vil advare mot å tro at denne saken vil lukkes før en erstatning er kommet på bordet til Kielland-ofrene.

Disse medlemmer anerkjenner statens ansvar for Alexander L. Kielland-ulykken og ser det som selv sagt at de overlevende og etterlatte fortjener en erstatning.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere en egen erstatningsordning for de overlevende og etterlatte etter Alexander L. Kielland-ulykken.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at det i 1980, i regi av Philips Petroleum og Stavanger Drilling, ble gjennomført erstatningsoppgjør med etterlatte enker, overlevende, barn av omkomne og foreldre til omkomne som ikke hadde ektefeller, etter Alexander L. Kielland-ulykken, der etterlatte enker etter omkomne arbeidere mottok en kompensasjon tilsvarende ca. 49 G. Barn av omkomne under 20 år fikk 20 000 kroner hver. Foreldre til omkomne som ikke hadde ektefeller, fikk 25 000 kroner hver. De aller fleste av de overlevende fikk tilbud om en billighetserstatning på 25 000 kroner. De fleste godtok tilbudet. De overle-

vende som var blitt skadet som følge av ulykken (20 personer), fikk erstatning fastsatt etter størrelsen på skaden i samsvar med norske erstatningsregler og for øvrig etter prinsippet om rommelig kompensasjon som ellers ble lagt til grunn for oppjøret.

Dette medlem vil påpeke at de to rapportene som nå er fremlagt, «Studie om overlevende og pårørende etter Alexander L. Kielland-ulykken.» og «Empirisk undersøkelse av myndighetenes oppfølging av ansvar etter Alexander L. Kielland-ulykken», bringer frem nye, oppsiktsvekkende fakta som ikke tidligere har vært fremme, og som derfor ikke er en del av Riksrevisjonens siste undersøkelse av omstendighetene rundt ulykken.

Dette medlem vil derfor påpeke at Riksrevisjonen raskt må gjennomføre en ny undersøkelse, hvor de nye dokumentfunnene blir gjennomgått. Dette for å avklare myndighetenes ansvar for at ulykken kunne skje, og myndighetenes ansvar for manglende oppfølging av overlevende og etterlatte.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt mener derfor det må etableres en ny særskilt kompensasjonsordning for de overlevende og etterlatte etter Alexander L. Kielland-ulykken. Størrelsen på kompensasjonsordningen til de berørte må behandles som ny sak i Stortinget.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere en særskilt kompensasjonsordning for de overlevende og etterlatte etter Alexander L. Kielland-ulykken. På bakgrunn av rapportene 'Studie om overlevende og pårørende etter Alexander L. Kielland-ulykken' og 'Empirisk undersøkelse av myndighetenes oppfølging av ansvar etter Alexander L. Kielland-ulykken' må Riksrevisjonen avklare myndighetenes ansvar for at ulykken kunne skje, og myndighetenes manglende oppfølging av overlevende og etterlatte. Riksrevisjonens nye undersøkelse skal gjennomføres og fremlegges innen utgangen av 2025.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen etablere en egen erstatningsordning for de overlevende og etterlatte etter Alexander L. Kielland-ulykken.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt:*Forslag 2*

Stortinget ber regjeringen etablere en særskilt kompensasjonsordning for de overlevende og etterlatte etter Alexander L. Kielland-ulykken. På bakgrunn av rapportene «Studie om overlevende og pårørende etter Alexander L. Kielland-ulykken» og «Empirisk undersøkelse av myndighetenes oppfølging av ansvar etter Alexander L. Kielland-ulykken» må Riksrevisjonen avklare myndighetenes ansvar for at ulykken kunne skje, og myndighetenes manglende oppfølging av overlevende og etterlatte. Riksrevisjonens nye undersøkelse skal gjennomføres og fremlegges innen utgangen av 2025.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet og Høyre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget ber Riksrevisjonen med bakgrunn i forskningsrapporten «Empirisk undersøkelse av myndighetenes oppfølging av ansvar etter Alexander L. Kielland-ulykken» gjøre en vurdering av om det foreligger nye momenter som endrer konklusjonene fra Riksrevisjonens forrige gransking.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 26. mai 2025

Freddy André Øvstegård

leder

Torbjørn Vereide

ordfører

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

25/1467-

25. april 2025

Representantforslag 162 S (2024-2025) om erstatning til overlevende og etterlatte etter Alexander L. Kiellandulykken

Jeg viser til brev fra Arbeids- og sosialkomiteen 8. april 2025 der det bes om min vurdering av representantforslag 162 S (2024-2025) fra stortingsrepresentantene Mímir Kristjánsson, Sofie Marhaug, Freddy André Øvstegård, Sigrid Zurbuchen Heiberg og Olaug Vervik Bollestad om erstatning til overlevende og etterlatte etter Alexander L. Kiellandulykken (Dokument 8:162 S (2024-2025)).

Forslaget: *Stortinget ber regjeringen etablere en egen erstatningsordning for de overlevende og etterlatte etter Alexander L. Kiellandulykken.*

Innledningsvis vil jeg for ordens skyld vise til at det konstitusjonelle ansvaret for arbeidsmiljø og sikkerhet i petroleumssektoren ble overført til Olje- og energidepartementet (i dag Energidepartementet) i 2023.

Jeg vil videre vise til at det i 1980, i regi av Philips Petroleum og Stavanger Drilling, ble gjennomført erstatningsoppgjør med etterlatte og overlevende etter Alexander L. Kiellandulykken. Oppgjøret fulgte norske regler om personskadeoppgjør, i første rekke reglene i skadeerstatningsloven. Som det også fremgår av Riksrevisjonens rapport, ble det tilstått betydelige erstatningsbeløp. Etterlatte ektefeller etter omkomne arbeidere mottok således en kompensasjon tilsvarende ca. 49 G, basert på folketrygdens grunnbeløp i 1980, mens overlevende som var blitt skadet som følge av ulykken fikk erstatning fastsatt etter størrelsen på skaden, i samsvar med norske erstatningsregler og «for øvrig etter prinsippet om rommelig kompensasjon som ellers ble lagt til grunn for oppgjøret» (vedlegg 9 til Dokument 3:6 (2020–2021) s. 25), hvor det også gis en mer fullstendig redegjørelse for erstatningsoppgjøret).

Etter ulykken ble det fra myndighetens side nedsatt en granskingskommisjon som gransket ulykken i to runder. Kommisjonens rapporter, NOU 1981:11 og NOU 1983: 53 ble behandlet gjennom henholdsvis St.meld. nr. 67 (1981-1982) og St.meld. nr. 41 (1983-1984).

I 2019 gjennomførte Riksrevisjonen, på forespørsel fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité en undersøkelse av hvordan myndighetene har ivaretatt sitt ansvar i forbindelse med ulykken. I rapporten fra Riksrevisjonen (Dokument 3:6 (2020-2021), konkluderes det med at det ikke er grunnlag for å gjennomføre en ny gransking av Alexander L. Kiellandulykken. Det ble videre konkludert med at myndighetene hadde gjort en grundig jobb med å klargjøre årsakene til ulykken, men at enkelte svakheter kan ha bidratt til å svekke tilliten til granskingen. Undersøkelsen viste også at ansvarsforholdene rundt ulykken ikke ble fullstendig kartlagt, men at myndighetene har fulgt opp anbefalingene fra granskingen. Endelig konkluderte Riksrevisjonen med at de etterlatte ikke fikk oppfølging av myndighetene, og at oppfølgingen av de overlevende ikke var god nok.

På bakgrunn av rapporten fra Riksrevisjonen, konkluderte Stortinget i 2021 med at det ikke er grunnlag for å gjennomføre en ny gransking av ulykken. Stortinget vedtok videre, også på bakgrunn av Riksrevisjonens rapport, en beklagelse av mangelfull oppfølging av overlevende og etterlatte opplevde etter ulykken. Stortinget fattet videre to vedtak i anledning saken:

- Stortinget ba regjeringen gi Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) i oppdrag å gjennomføre en studie om overlevende og pårørende etter ulykken. Dette vedtaket ble fulgt opp av Helse- og omsorgsdepartementet og arbeidet er avsluttet.
- Stortinget ba regjeringen gå i dialog med Kiellandnettverket og bidra til et arbeid med å samle og gjøre tilgjengelig nettverkets arbeid, dokumentasjon og innsamlet materiell i en historisk dokumentasjon om Alexander L. Kielland-ulykken. Dette vedtaket ble fulgt opp av Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Olje- og energidepartementet i fellesskap inntil Energidepartementet overtok sektoransvaret. Dette arbeidet er avsluttet.

Regjeringen har lagt Riksrevisjonens undersøkelse og Stortingets behandling til grunn for sin oppfølging, blant annet gjennom å gi Norsk Oljemuseum i Stavanger i oppdrag å gjennomføre en historisk dokumentasjon om ulykken og arbeidet i etterkant. Hensikten var å dokumentere opplevelsene sett fra overlevende og etterlattes ståsted. Dette arbeidet er gjennomført.

Basert på ovennevnte mener jeg at det ikke er grunnlag for å trekke andre konklusjoner eller iverksette ytterligere tiltak.

Avslutningsvis vil jeg vise til at eventuell erstatning som følge av ulykker på arbeidsplasser, som det klare utgangspunktet, skal dekkes av arbeidsgiver. For øvrig er regjeringen opptatt av å bygge opp under eksisterende, generelle fellesordninger som behandler alle likt, uavhengig av yrke eller næring, nasjonalitet eller kjønn.

Med hilsen

A handwritten signature in purple ink that reads "Tonje Brenna". The signature is written in a cursive style, with the first name "Tonje" and the last name "Brenna" connected together.

Tonje Brenna

